

In de Schaduw van de Kersendief

Myke Janssen Oriol

Auteur: Myke Janssen Oriol
Redactie: Jessy de Cooker & Paul Heuts
Omslagontwerp: Jan Oprins
ISBN: 9789464351866
© Myke Janssen Oriol

De brief was gemaakt van mooi en dik papier, omlijnd met een gouden rand. Sierlijke letters maakten van de boodschap een waar kunstwerk, zelfs voor hen die het niet konden lezen. Het papier voelde onbekend voor me aan. Alsof het afkomstig was uit een andere wereld. Er werden normaliter nooit brieven voor werknemers bezorgd bij de werkplaats. Deze brief was zonder adres, louter op naam, afgeleverd voor mij, Robert Smids. Het stond er echt, in goudkleurige letters. Ik veranderde in de nectar waar mijn collega's als bijen op aasden toen ik me probeerde terug te trekken om in alle rust de boodschap te lezen. 'En, wat staat erin?'

'Zeg nou!'

'Lees op!'

Ongeduldig van nieuwsgierigheid verdrongen de anderen zich om mij heen, alsof de boodschap die erin stond ook aan hen gericht was en ik ze ervan weerhield. Toeval wilde dat ik een van de weinige werklieden was die daadwerkelijk kon lezen. Ik was van plan eerst zelf door de brief te gaan, voor ik besloot of ik de inhoud wilde delen. Ik hees me op een houten vat dat tegen de muur in de hoek van de loods stond en begon met lezen.

Aan de heer Smids,

U bent uitverkoren om deel te nemen aan de grootste wedstrijd van de wereld.

Deze kans zal uw, en wellicht mijn, leven veranderen.

Morgen, dinsdag 18 juli 1933, om klokslag half zes zal er een auto gereedstaan voor het etablissement van Ancielotti en Zoons welke u naar mijn residentie zal brengen.

Er staat een miljoen dollar op het spel.

Wees erbij.

*Met welgemeende groeten,
Luc Maret*

Mijn ogen spraken klaarblijkelijk van de grootste verwarring die ik voelde, gezien sommige werklieden mokkend afdropen uit de cirkel die zich om mij heen gevormd had.

'Zie je wel, verkeerd geadresseerd. Ons soort mensen krijgt zulke brieven niet,' zei een van de oudste werknemers, terwijl hij wegliep en zijn pet pakte die tussen zijn oksel klem zat, om hem weer op zijn hoofd te zetten.

'Wat staat er nou in?'

Gehaast werd de brief uit mijn handen gerukt door een van de jongste en nieuwsgierigste lieden. Hardop herhaalde hij wat ik zojuist zelf gelezen had, waarmee hij een enthousiast kabaal uit de groep loswrikte. De brief werd verrukt doorgegeven, uit handen getrokken en de groep rondgeslingerd alsof het gemeenschappelijk goed was. Tegen de tijd dat ik hem terug wist te veroveren van de bende nieuwsgierige collega's hadden hun olie-vette vingers smerige strepen achtergelaten op het ivoorkleurige papier. Voor ik het kabaal kon doorbreken met mijn eigen vragen werd de groep bruut uit elkaar gedreven door de norse voorman genaamd Paolo. Met zijn luide getier wist hij de bij elkaar verzamelde menigte binnen luttele seconden tot stilte te manen.

'Ik hoop maar voor jullie dat de koningin van Engeland op bezoek is gekomen, want anders is er geen reden om jullie werk neer te leggen en een theekransje te houden!'

Hij schreeuwde barbaars, terwijl hij zich een weg naar het midden van de halve cirkel baande, waar ik nog altijd op het houten vat zat met inmiddels weer de brief in mijn handen. Paolo was een gevaarlijke man. Niet alleen had hij de fysieke bouw die meer weg had van een beer dan van een mens, inclusief wilde beharing en spitse ronde neus, ook was hij volledig geobsedeerd door zijn eigen verleden. Een gevaarlijke bezetenheid. Twintig jaar geleden zette hij voor het eerst voet aan wal op Ellis Island, onder het toezien van het majestueuze Vrijheidsbeeld, zoals de meesten in deze werkplaats op enig punt in hun jonge leven gedaan hadden. Hij had zijn thuisland Italië samen met zijn ouders en vier broertjes verlaten om een poging te wagen in de nieuwe wereld. De wereld die, zo begrepen ze, enorme sprongen vooruit maakte. Het land waar de nieuwe aristocratie het werkvolk was en waar harde arbeid regeerde, niet de oude koningen en koninginnen zoals in Europa. Al vond de elfjarige Paolo dat ze het in Italië nog niet zo slecht hadden. Zijn grootouders hadden een

boerderij waardoor ze iedere dag vers fruit en eieren hadden. Naast het eten en zijn thuis moest hij ook afscheid nemen van het buurmeisje: Margarita. Het meisje dat tot vrouw zou groeien en hem tot man zou maken. Ze zouden samenblijven en later een boerderij betrekken, zoals zijn eigen grootouders. Idealiter zelfs de boerderij waar zijn eigen grootouders woonden. De ondoorgroendelijke wegen des levens hadden echter andere plannen voor de jonge Italiaan. Op zijn dertiende begon hij in de werkplaats van Ancielotti en Zoons, waar hij nu al meer dan twintig jaar werkzaam was. Langzaam beklom hij de gelederen tot hij voorman was, een baan die hij vol overgave vervulde. Niet omdat hij passie voor zijn functie of het bedrijf had maar omdat hij zichzelf ervan moest overtuigen dat hij met dit werk de Amerikaanse droom van zijn ouders verwezenlijkte. Daarnaast om zijn geest af te leiden van zijn thuis en de liefde van zijn leven, die waarschijnlijk tot zijn walging de lakens ondertussen deelde met een ander. Hier, in New York, had hij een andere vrouw gevonden, ik vermoedde dat hij haar slechter behandelde dan ons. Iedere dag was voor Paolo opnieuw een strijd om zichzelf ervan te overtuigen dat zijn ouders er goed aan hadden gedaan om hem in deze situatie te brengen. Een strijd die hij met ons leek te voeren.

‘Dit is een grap, dat zie je duidelijk. Wie wil zo’n sukkel als Robert nu uitnodigen, bij zo’n vooraanstaand persoon nog wel?’

Paolo lachte hartelijk nadat hij zijn reactie gegeven had. Hij keek me met zijn indringende ogen aan, waarna hij de brief ophief tot deze tussen onze blikken in hing. Langzaam scheurde hij het prachtige papier van boven naar beneden door, waarbij zijn grijns stukje bij beetje onthuld werd achter de groter wordende scheur tot de brief nog maar uit twee stukken bestond. Hij vouwde de stukken samen en verscheurde op een rap tempo het papier tot er niets overbleef dan een met snippers bezaaide vloer.

‘En nu godverdomme heel rap aan het werk of ik schop jullie persoonlijk de Hudson in!’

Hij gaf de toevallig dichtstbijzijnde pechvogel een harde klap op zijn achterhoofd, bij wijze van waarschuwing richting de groep, en ving mij opnieuw met zijn blik terwijl hij met zijn voet door het verscheurde papier op de vloer ging. Ik liet me rustig zakken van de ton en verzamelde de snippers van de grond die ik vervolgens opborg in een binnenzak van mijn ketelpak, waarna ik terug naar mijn

werkpost liep. Ik poogde mijn gezicht in een plooi te houden, terwijl een angstvallig vrij gevoel me bekreep. De keuze die mijn toekomst zou bepalen voelde ik in mijn zak branden, zoals alleen verlangen dat kon.

De hele middag werden me sis-geluidjes toegeworpen om mijn aandacht te trekken, waarna op fluisterton gevraagd werd naar de brief. Ik bleef de nieuwsgierigen het antwoord verschuldigd, omdat ik het zelf ook niet wist. De boodschap ervan had mij evengoed overvallen en had meer vragen achtergelaten dan antwoorden gegeven. Terwijl ik een lading kratten met Jamaicaanse rum overhevelde in een bakwagen bedacht ik me hoe ik antwoorden zou verkrijgen. Ik besloot dat ik eerst met degene moest spreken die de brief had aangenomen: de mooie dame die zich ophield bij de voordeur van onze werkplaats. Ze fungeerde als poortwachster voor post, ladingsmanifesten en andere communicatie en, niet geheel onbelangrijk, gijzelde mijn dromen met haar glimlach: Luciana Ancielotti.

Tijdens de lunchpauze, die met vijf minuten werd ingekort vanwege de korte werkonderbreking die de aankomst van de aan mij gerichte brief had veroorzaakt, begaf ik me snel richting Luciana. Ze zat zoals gewoonlijk kaarsrecht achter haar kleine bureautje naast de voordeur van de werkplaats, waar ze zich in allerlei documenten en postartikelen verschool. Ik nam mijn pet af en klopte zachtjes op de openstaande deur om mijn komst kenbaar te maken. Als de combinatie van zwart teer en werksweet het toeliet, zou ze zien hoe mijn wangen rood werden, zoals die van iedere man die haar benaderde. Ze was schoonheid zoals Fibonacci had proberen te vangen in theorie.

‘Goedemiddag Luciana, hoe maakt u het?’

Ik probeerde het gestotter dat ze in mij oprakelde te beperken. Ze keek op van haar werk en glimlachte kort toen ze me zag. Ze had donkerbruin, golvend haar en een moedervlek op de bovenkant van haar rechterwang.

‘Zeer goed, dank voor uw interesse. Hoe maakt u het vandaag Robert? Dat was een mooie brief die er voor u werd afgeleverd. Mag ik zo vrij zijn om te vragen waar dat over ging? Ik wil niet nieuwsgierig overkomen ziet u. Maar van alle paperassen die ik hier afgehandeld

heb in de afgelopen jaren moet die brief toch wel de meest opvallende zijn.'

Een korte snurk van verlegenheid ontviel me, waarna ik antwoordde. 'In alle eerlijkheid moet ik u zeggen dat ik daarvoor hier kwam. Bent u er heel zeker van dat die brief aan mij gericht was?'

Ze keek me kort aan, voor ze in een vloeiende beweging opstond van haar krakende bureaustoel en naar de voordeur liep. Vanuit haar kleine kantoor naast de voordeur had ze uitzicht over de hele kade. Al lopend begon ze haar herinneringen theatraal op te rakelen.

'Eens kijken, ik was hier aan het werk toen ik een prachtige auto de kade op zag rijden. Eentje van Britse makelij. Klassiek, van een echte heer van stand. De auto verminderde vaart tot hij hier, recht voor het raam tot stilstand kwam. Het brommende geluid stopte plots en er stapte iemand uit. Ik kon mij er niet van weerhouden om te kijken.'

Ze stopte bij het raam en keek al zwijmelend naar buiten, bij wijze van reconstructie, voor ze verderging met haar verhaal.

'De man die uitstapte straalde nog meer elegantie uit dan zijn vervoermiddel. Hij droeg een prachtig driedelig pak, gemaakt van stof die eruit zag alsof het door de heilige handen van de paus zelf geweven was. Als er een hemel bestaat, draagt men kledij van die stof, ik zeg het u.'

Katholieke, pauselijke en andere opmerkingen die naar Italië verwezen waren me niet vreemd in deze stad vol gelukszoekers, zoals voorman Paolo.

'Goed, die man klopte drie keer aan, uiteraard zag hij me al staan door het raam. Waarschijnlijk lag mijn onderkaak op mijn voeten. Zonder gêne. Ik deed onmiddellijk en zo beleefd als ik kon de deur open. In eerste instantie dacht ik dat Don Ancielotti een nieuwe zakenpartner had verworven die ons prachtige bedrijf nóg hogerop zou kunnen brengen. Ik vroeg hem direct om binnen te komen, en of hij koffie en wellicht een lunch wilde nuttigen.'

Luciana was de achternicht van de heer Ancielotti, eigenaar en directeur van het middelgrote bedrijf waar ik werkzaam was: Ancielotti en Zoons. In werkelijkheid had Ancielotti geen zonen, maar hij dacht dat zo'n naam zijn bedrijf een sterke en familiale uitstraling zou geven. Het bedrijf was gevestigd op een van de vele kades in de grote natuurlijke haven van New York en deed voornamelijk aan opslag en vervoer van goederen. Maar er was voor iedere klus ruimte. Zo hebben we ooit, slechts gebruikmakend van een Duitse

handleiding, een scheepsmotor gereviseerd. Zonder succes, zo lazen we later in de krant, toen bleek dat het schip onderweg naar Cuba stilgevallen was en voor drie dagen stuurloos ronddobberde voordat de bemanning gered kon worden. Ancielotti schoof dit voorval af op de Duitse makelij van de scheepsmotor en zette zijn zaken ononderbroken door. In werkelijkheid was er niemand aanwezig die Duits sprak, en waren we dus aangewezen op de weinige tekeningen in de handleiding.

‘Hij bedankte me vriendelijk voor het aanbod en gaf aan dat hij alleen een brief kwam afgeven waarna hij weer verder moest. Hij was zo elegant, alsof hij uit een film gerold kwam. En zijn glimlach! Oh-.’

Luciana leek te verdwijnen in haar eigen gezwimel, waarop ik haar poogde terug te halen naar de werkelijkheid. Niettemin omdat ik de concurrentie met haar eigen herinnering niet meer aankon.

‘Luciana, kunnen we alstublieft verder met het verhaal? Ik moet zo dadelijk terug aan het werk.’

‘Excuseert u mij, uiteraard. Hij gaf dus de verzegelde brief met de duidelijke instructies dat deze bedoeld was voor Robert Smids, geboren op 23 maart 1907 te Antwerpen, België. Ik dacht uiteraard gelijk aan u.’

Bij het horen van mijn naam, geboortedatum en geboorteplaats schoot er een koude rilling door mijn ruggengraat.

‘Dat ben ik inderdaad. Waar is die zegel overigens gebleven? Ik kreeg de brief geopend.’

Luciana werd lichtelijk rood en sloeg haar ogen ten gronde.

‘Het spijt me, Don Ancielotti zag de brief en stond erop hem te lezen.

Hij is in ieder geval zo vrijgevig geweest om u de brief alsnog te geven.’

Mijn maag draaide zich plots om. Ancielotti was een zakenman van het meest onreine kaliber. Ongetwijfeld had hij na het lezen van de brief een idee gekregen dat me niet aan zou staan, anders had ik de brief nooit ontvangen.

‘Oké, bedankt Luciana. Ik waardeer het zeer.’

Ik draaide me om, liep vanuit het kleine kantoor terug de werkplaats in, zette mijn pet op en ging verder met mijn werk. Mijn lijf was op zijn post. Mijn geest wandelde de wereld over.

Zoals verwacht riep Don Ancielotti mij aan het einde van de werkdag tot zich op zijn kantoor. Zijn kantoor hing als een kraaiennest boven de ingang van de werkplaats, in de rechterbovenhoek van de loods, en was per trap bereikbaar. Ik klopte drie keer voor ik de deur opende en binnenstapte, waarbij ik mijn pet afnam. Hij keek kort op, waarna hij me brommend maande om te gaan zitten.

‘Ik blijf wel staan, toch bedankt,’ zei ik met al het respect dat ik kon opbrengen.

Opnieuw keek hij me aan, vanachter de stapels papieren die komisch over zijn bureau en andere delen van de kleine ruimte torenden.

‘Ook goed. Je weet waarover ik het wil hebben toch?’

‘Waarschijnlijk de brief die binnenkwam,’ antwoordde ik.

‘Juist ja. Van Luc Maret. Zeg, ik was eigenlijk wel benieuwd hoe jij hem kende?’

‘Niet meneer. Ik had tot vandaag nog nooit van de beste man gehoord.’ De kleine bolle Ancielotti stikte bijna in de stoffige lucht die zijn kantoor vulde bij het horen van mijn woorden.

‘Wát? Dat je een brief van hem krijgt is al bijzonder. Maar dat je hem niet kent is nog vreemder. Zeg, leef jij onder een steen of ben je zo dom als je er uit ziet?’

De toon van Don Ancielotti werd brutaal en belerend. Ik heb nooit gehouden van mensen die anderen voor dom houden omdat een stuk publieke informatie ze nooit bereikt heeft. Dom zou zijn om die informatie niet álsnog in te winnen, zo heb ik altijd gedacht.

‘U schijnt hem goed te kennen, vertel me over hem alstublieft,’ antwoordde ik.

Ancielotti keek kort op voor hij idolaat begon te oreren over de man die me had uitgenodigd om deel te nemen aan een wedstrijd.

‘Luc Maret, de belichaming van de Amerikaanse droom. Hij kwam naar deze magnifieke metropool met niets in zijn zakken, behalve zijn dromen en ambities. Hij kwam, zag en overwon. Nu is hij de rijkste persoon die deze staat, ik denk zelfs dit land, ooit gezien heeft. Zijn imperium strekt van Patagonië tot Canada, van Los Angeles tot Hong Kong en van olie tot telecommunicatie.’

Ik betrapte Don Ancielotti er soms op te spreken als een verbeterd en mislukt schrijver: onnodig overdreven, poëtisch en doordrongen van clichés. Wellicht oefende hij om ooit zijn eigen biografie te schrijven, waarin hij waarschijnlijk de voorgenoemde woorden en synoniemen aan zichzelf zou toekennen.

‘En waarom zou hij mij uitnodigen?’ vroeg ik.

‘Dat is precies wat ik je wilde vragen, Robert.’

Ik krabde achter mijn oor, niet wetende waarom precies ik bij deze zo groots lijkende man op bezoek mocht komen om deel te nemen aan een vooralsnog onduidelijke wedstrijd.

‘Hoe dan ook, ik wil niet dat je gaat. Hij wil je waarschijnlijk paaien om de bedrijfsgeheimen van het gróte Ancielotti en Zoons te ontfutselen. Maar dat gaat hem niet lukken. Je bent een trouwe werknemer, toch Robert?’

Hij probeerde me met zijn meest vriendelijke blik te overtuigen, maar had niet door dat dit juist een averechts effect had, daar hij er onnatuurlijk uitzag met een glimlach. Ik keek om me heen in het kleine kantoortje in loods nummer 27 aan kade 12 van de New Yorkse haven. Het beetje zonlicht dat door de lamellen voor het stoffige raam scheen werd opgevangen door stapels documenten en papieren. De meubels waren oud. Ik keek door het raam dat uitkeek op de werkplaats en opslagruimte. De stellingen waren bijna leeg en de vloer die eronder lag had meer scheuren dan de werkkleding van de leeggezogen mannen die erover sjokten. Als laatste liet ik mijn blik gaan over Don Ancielotti, die vermagerd leek. Hij was nog steeds komisch rond, maar zijn jukbeenderen waren zichtbaarder dan voorheen.

‘U wilt zeggen dat Maret de geheimen van dít bedrijf wil stelen?’ vroeg ik hem uiteindelijk.

‘Maar natuurlijk! Ziet u dat niet, ik ben zijn protegé. Ik volg de man al jaren en u zou zich verbazen over de gelijkenissen die we trekken. Echter wil ik niets met hem te maken hebben. Ik bouw mijn imperium alleen op, begrijpt u? Daar heb ik niemand voor nodig, zeker geen Fransman. Hij zal mijn geheimen ook niet via u ontfutselen. Daarom verbied ik het u om onder die valse voorwendselen van een wedstrijd naar zijn huis af te reizen. Als u toch gaat, ontsla ik u per onmiddellijke ingang.’

Zijn toon was dreigend.

‘Om dit gesprek toch op een positieve noot te eindigen, wil ik u een genereus aanbod doen.’

Hij opende een van de lades in zijn bureau en haalde er een briefje van vijf dollar uit, dat hij op tafel legde en naar me toe schoof, voor hij verder sprak: ‘Ik weet dat loyaliteit niet te koop is, maar ik kan het altijd belonen.’

Don Ancielotti toonde me opnieuw zijn verschrikkelijke glimlach,

welke hij afmaakte met een korte knipoog. Als aan de grond genageld wist ik niet of ik in lachen moest uitbarsten of dat hij daadwerkelijk in zijn eigen waanbeelden geloofde. Uitgaande van zijn lichaamshouding, toon en blik besloot ik dat ik daadwerkelijk met een krankzinnige te maken had die van zijn eigen fantasie de werkelijkheid had gemaakt. Ik schoof het geld weer terug.

‘Geen zorgen, u hoeft mij niet te betalen,’ zei ik. Wetende dat ik mijn loyaliteit allang verkocht had aan de brief met de gouden omlijning. Voor het geld dat ik mogelijk kon winnen. Voor een sprankje hoop. Voor de spanning. Ik zou hoe dan ook afreizen naar die residentie. We besloten het gesprek. Don Ancielotti lachte tevreden terwijl hij de vijf dollar terugstopte in de lade van zijn bureau, en ik lachte tevreden met hem mee.

Die nacht voelde ik dat allerlei zaken door mijn lichaam wilden razen, maar zenuwen hen geen ruimte gaven. Als ik niet was uitgeput door de lange en zware werkdag zou ik zeer waarschijnlijk geen oog hebben dicht gedaan. Toch beviel de donkerte die gepaard ging met het in slaap vallen. De volgende ochtend werd ik met een onbehagelijk gevoel wakker: de twijfel die verandering zaait.

Tijdens mijn dagelijkse ochtendwandeling richting de werkplaats deed ik waar ik mijn hele leven al goed in was geweest: zaken veel groter maken dan ze waren en er over nadenken tot mijn hersenen zich uit protest in een put van tergende hoofdpijn stortten. Zou het wel zo’n goed idee zijn om naar de residentie te gaan? Per slot van rekening had ik hier de vastigheid van een baan die me een halfgevolde maag en lek dak boven mijn hoofd bezorgde. Wellicht was de wedstrijd nep? Misschien hadden de charmes van de vreemdeling Luciana overrompeld en had ze de auto er in haar eigen liefdesfantasie bij verzonnen? Wellicht hoopte ze zelfs dat de man zo’n auto had en haar er ooit in zou komen ophalen om met het zakken van de zon weg te rijden en nooit meer terug te keren bij de deprimerende loods. Wellicht was het een list van Ancielotti om zijn werknemers, en specifiek mij, te testen. Dat laatste viel voor mijn gevoel te betwijfelen, omdat ik Ancielotti niet als intelligent genoeg hield en ik geen reden kon bedenken waarom ik getest diende te worden.

Als u dit ooit leest, mijnheer Faulitz, weet u al waar ik die middag voor koos. De rest van mijn memoires borduren immers niet voort op een

rustig geleden leven waarbij ik het eelt op mijn handen werkte in de haven. Tijdens de wandeling naar mijn werk, nog voor ik de laatste keer de drempel over was gestapt bij Ancielotti en Zoons, had ik mijn twijfels alweer overreden. Het was niet de schijnveiligheid die mijn werk op de kade bracht waarvoor ik koos. Het was mijn kans op het soort avontuur waarover ik van kinds af aan in stuiversromans, stripboeken en nouvelles las. De roem en rijkdom die volgens mijn wilde fantasieën op me lagen te wachten. Dit was mijn kans om rijk te worden. En mijn kans om te leven.

De dag ging langzaam voorbij, terwijl mijn collega's, op wiens namen ik ondertussen bij God niet eens meer zou kunnen komen, op fluistertoon bleven vragen naar de brief, naar wat ik zou gaan doen en naar wat de baas tegen me had gezegd. Ik besloot me van de domme te houden en klokslag halfzes af te wachten, zoals in de brief stond. De deur, die het kleine kantoortje waar Luciana zat van de werkplaats scheidde, stond open. Een paar blikken door de deuropening, waarbij de ogen van de achterlicht van de baas mij ontmoetten, gaven te kennen dat ook zij haar nieuwsgierigheid niet kon bedwingen. Van haar had ik het ook dan ook het minst verwacht. Ook de baas zelf zakte vaker dan gewoon van zijn hoge troon af om de werkplaats te bezoeken en zijn personeel te motiveren. Vaker dan gewoon was niet moeilijk, gezien dit voor het eerst sinds maanden was dat hij zich weer eens liet zien. Telkens wanneer hij zijn ronde maakte en de anderen een schouderklopje gaf of vriendelijk toeknikte, wierp hij mij een straffe blik toe om me zowel te observeren als te waarschuwen.

Op de werkplaats duurde een dag minstens tot zes uur. Sommige dagen, dat wil zeggen bijna alle dagen, was er nog te veel werk over en moesten we tot zeven, acht of negen uur blijven om alles af te maken. Vandaag was niet anders. Er hing overigens geen klok op de werkplaats. Dit was gedaan om ervoor te zorgen dat we ons op het genoemde werk zouden richten. Niet op andere zaken die Ancielotti geen geld opleverden. Toch wist die namiddag iedere werknemer precies wanneer het half zes was, toen stipt op tijd een Rolls Royce Phantom II het laadperron dat aan onze werkplaats verbonden was opreed. De automobiel werd bestuurd door een man in uniform die na het parkeren zonder een woord te reppen uitstapte, naar het rechterachterportier liep, en deze openhield om een passagier te laten

instappen. Een passagier die niet op hem stond te wachten. Het gewoonlijke gerommel van de werkplaats had plots plaats gemaakt voor intrigerende stilte, terwijl iedereen afwisselend door de openstaande laaddeur naar het luxe voertuig en naar mij keek. Ik was net begonnen met het inladen van een bakwagen toen ik me omdraaide door het motorgeluid van de Rolls Royce. Op mijn beurt keek ik afwisselend van de auto, naar de rest van het personeel. Boven in de hoek, vanuit zijn kantoor, keek Ancielotti neer. Zijn blik zei me niets.

Het suède van de achterbank voelde als een eindeloze wolk van comfort. Zelfs hobbelen over het slechte wegdek zat de achterbank beter dan enig bed waar ik ooit in gelegen had. De chauffeur had nog altijd geen woord gerept. Niet toen ik me meldde bij het autoportier dat hij openhield, of toen ik mijn naam noemde, noch toen hij deze achter mij sloot en zelf instapte om te beginnen aan de rit. Met hoge snelheid reden we de haven uit. We reden over de kade, richting de stad. Het dak van de auto was open. De rit droeg vrijheid op de boeg en onzekerheid in haar kielzog. Kort sloot ik mijn ogen om de wind die door mijn haren raasde te vangen en door mijn hersenen te jagen, om mijn hoofd met de verdrijvende lucht te legen. Bij het opnieuw openen van mijn ogen zag ik de majestueuze metropool New York opdoemen. Ik had haar nog nooit zo bekeken, zoals alleen het voelen van hoop de hoop in andere zaken kan belichten. Ik liet me door de autorit meevoeren langs de hoge torens, over nieuwe wegen, langs de rivier, tot we onze bestemming naderden. Ik dacht op dat moment dat de wereld aan mijn voeten lag, niet wetende dat ik het eigenlijk zelf was, die aan haar voeten lag.

Of de poort daadwerkelijk van massief goud was, of slechts de illusie wekte, maakte niet uit. De boodschap was helder. Achter dit hekwerk woonde iemand die nergens naar luisterde, behalve naar zijn eigen driften. Voor de poort stond een file van luxeauto's. Een paar van hetzelfde soort als waar ik zelf in zat en de rest van andere merken, minstens van hetzelfde kaliber. Ook alle chauffeurs zagen er ongeveer gelijk uit, in hetzelfde donkergroene chauffeurskostuum. Het enige dat daadwerkelijk verschilde in de rij van bolides die stonden te wachten voor de poort, waren de passagiers. Op de achterbanken van de auto's voor mij zag ik mensen van allerlei pluimage zitten, niemand leek op een ander, of op mij. Ik herkende een kruidenier, een slager, een orthodoxe jood en een gebruide man met een witte tulband om zijn hoofd. Zelf droeg ik nog altijd mijn ketelpak, die onder de zwarte vegen nog net een vale blauwe kleur had. Nadat de gouden poort met een luid kabaal open was gegaan, reed de stoet langzaam de oprijlaan op. Toen het aan ons de beurt was om door de poort te rijden, kon ik er een betere blik op werpen. De toegangspoort was tot het allerkleinste detail gedecoreerd met sierlijke bogen en krullen. Pas toen ik mijn blik weer terug uit het detail, naar het grotere geheel haalde, zag ik dat een aantal kronkelingen twee woorden vormden: *Maison Maret*. Achter de poort doemde een eindeloos lijkende oprijlaan op, waarvan het wegdek een betere kwaliteit had dan menig autoweg die we tijdens de rit naar het landhuis toe bereden hadden. Langs weerskanten stonden kersbomen die hun bladerdek in volle trots toonden. Het gebrul van de tientallen auto's die als een kolonie mieren het landgoed op kropen, bulderde luid over het terrein.

Na enkele minuten reden we een open plek aan het einde van de oprijlaan op, waar in het midden een grootse fontein zijn opwachting deed. De fontein was van marmer gemaakt en ik schatte hem zo'n drie verdiepingen hoog. Ieder plateau waar het water overheen stroomde, leek op een champagneglas. Het bovenste deel van de fontein was vormgegeven als een champagnefles waaruit een eindeloze stroom aan water bruisend kletterde. We reden om de fontein heen, waar zich het daadwerkelijke huis bevond. Een kakofonie van torens met spitse ronde daken, verdiepingen omringd door terrassen en balkons en zuilen die het geheel leken te ondersteunen vormden een vreemd en overweldigend geheel. Vooraan, in het midden van het huis, was een grote ingang met daarvoor een bordes waar één voor één de auto's

stopten om hun passagiers uit te laten stappen. Toen onze auto voor het bordes tot stilstand kwam, snelde een kleine man in een opzichtig rood piccolokostuum naar mijn portier om hem te openen en mij met een sierlijke zwaai te verwelkomen en in de richting de grote voordeur te dirigeren. De bonte verzameling mensen die ik vanuit de auto aanschouwd had bleek groter te zijn dan ik in eerste instantie dacht. In een lange en brede rij schuifelde de stoet langzaam door de imposante voordeur het landhuis binnen. Ik voegde me bij de groep en liep schoorvoetend het weldadige optrekje van Luc Maret binnen.

Toen ik het huis betrad kropen de zenuwen langzaam uit mijn hoofd om zich over mijn lichaam te verspreiden. Tintelingen maakten zich meester van mijn huid en zetten mijn poriën open, zodat zweet als een koude waterval over mijn rug stroomde. Verschillende flarden twijfels schoten door mijn gedachten toen ik het overweldigende pracht aanschouwde waarmee het huis tot in het kleinste detail was vormgegeven. Waar ik ook keek kwamen de puurste edelmetalen, prachtige kunst en gerieflijk ogende meubelstukken mij tegemoet. Het huis was een museum, geen specifiek museum over historie of natuur, maar een museum toegewijd aan het leven van zijn bewoner. Het ademde herinneringen middels objecten. In een van de hoeken stond een comfortabel ogende chaise longue met poten van ivoor en een bekleding van panterhuid. Tegen een andere muur stonden wapens opgesteld die leken te stammen uit de Grote Oorlog. De muren waren behangen met schilderijen in prachtige lijsten van allerhande stijlen. Ik ben nooit begaan geweest met kunststromingen, noch haar beoefenaars, waardoor het zomaar zou kunnen dat ik op dat moment langs enkele van de grootste meesters ooit liep zonder het door te hebben gehad. De kwaliteit van de schilderijen stond er in ieder geval naar. In een grote stoet, begeleid door een klein leger aan personeel, liepen we door de gangen tot we uitkwamen in een ontzagwekkende balzaal. In het midden van de ruimte stond een elegant gedekte U-vormige tafel die plaats bood aan wel honderd gasten. Het witte linnen tafellaken was gedekt met een tigdelig servies van porselein en zilver. Er stonden misschien wel zeven bordjes, schoteltjes en kommetjes van groot naar klein, op elkaar gestapeld welke samengingen met een ruim assortiment aan kristallen glazen in allerlei vormen, van kelk tot drinkglas. Vol verbazing keek ik mijn ogen uit in de balzaal, waar het warme zomerlicht van de vooravond

door de hooggeplaatste ramen naar binnenviel. Achter het middenstuk van de tafel bevond zich een marmeren trap. Een in rokkostuum gehuld persoon boog lichtjes toen ik de ruimte binnenkwam en vroeg me of ik hem wilde volgen naar mijn plaats. Ik stemde toe en liep achter hem aan, nog altijd de indrukken van deze plek verwerkend. Aangekomen op een van de plekken aan de lange tafel schoof de man mijn stoel naar achter en gebaarde zachtjes met zijn hoofd dat ik kon gaan zitten. Even wist ik niet hoe ik moest reageren tot ik zag dat anderen hier dankbaar gebruik van maakten. Ik besloot mee te doen met de geldende norm en liet mij aanschuiven door de man, die vervolgens op gepaste afstand achter de stoel zijn plaats innam, klaar om mij te bedienen. Mijn zenuwen raasden als nooit te voren.

De balzaal omarmde het luider wordende geroezemoes van haar aanwezigen. De stemmen vormden zich langzaam tot een geheel dat de achtergrond infiltreerde tot ze er thuis leken te horen. Alle anderen die ik met de auto had zien arriveren hadden ondertussen ook een plek toegewezen gekregen aan de tafel en gingen het gesprek met elkaar aan. De onwennigheid van de blikken en praatjes deed me vermoeden dat niemand elkaar kende. Ik keek om me heen naar de personen die nabij mij zaten. Naast me zat een dame die exotische kleding droeg. Ze droeg een soort jurk met felgekleurde en vrolijke patronen en een hoofddekse van dezelfde stof die ze zelf gevouwen leek te hebben. Tegenover haar zat een nors ogende man, die het kleine beetje haar dat hij nog had strak opzij gekamd had. Zijn huid was zo bleek dat het doorzichtig leek. Hij droeg een wit shirt vol vage rode vlekken. Ik schatte dat hij in een abattoir werkte, iets dat later tijdens het diner bevestigd zou worden. Nog voor ik de overige personen in mijn omgeving kon observeren, werd mijn aandacht, en tegelijk die van iedereen aan de tientallen meterslange tafel, getrokken door een spektakel dat zich voltrok bovenaan de trap.

Met een luid tromgeroffel werden alle ogen en oren in de zaal richting de grote opengezwaaide deur bovenaan de marmeren trap achter het tafelhoofd getrokken. Daar stond een man zonder shirt, met een rok van exotische bladeren en een beschilderd gezicht. Hij sloeg hard op een trommel in een vreemd ritme, waarbij hij luidkeels in een uitheemse taal zong. Een zaal vol gebiologeerde gezichten was op hem

gericht. In een langzaam tempo trommelde en zong hij zich een weg naar beneden, tot hij op de een-na-laatste trede pauzeerde, voor hij rapper en luider begon te trommelen. Zijn gezang was als een laag en hypnotisch gebrom. Dit hield aan voor een minuut, voor de man stopte en door een kleine deur naast de trap verdween. Bovenaan was ondertussen iemand anders verschenen. Een man met vuur in zijn ogen. Hij zette met zijn zwart gelakte schoen, die zo mooi schitterde dat de gehele ruimte erin terug te zien was, een stap naar beneden. Nog voor hij sprak was het onmiskenbaar dat het onze gastheer van de avond betrof. Degene achter de uitnodigingen. Hij droeg een smaragdgroen fluwelen pak met goudkleurige stiksels die sierlijk over de stof dansten. Uit zijn borstzak kroop een goud-satijnen pochette die hem samen met de kleine monocle en de Cohiba-sigaar in zijn rechterhand een onwennig aanzien gaven, zoals het hele huis, inclusief de overdreven champagnefontein, dat deden.

‘Waarde gasten!’

Zijn stem bulderde door de balzaal. Iedereen was als bliksem getroffen, zo stil leek het. Zelfs de harten van alle aanwezigen leken tot stilzwijgen gebracht te zijn door de betovering die zijn machtige stem teweegbracht.

‘Waarde aanwezigen. Waarde heren, waarde dames. Geachte bankiers, dokters, wetenschappers, werklieden. Beste religieuzen, ketteren, barbaren en andersoortige denkers. Welkom liefhebbers van het andere geslacht, van uw eigen geslacht of van beiden. Vromen, verslaafden en hedonisten. Eenieder met een kloppend hart wens ik een zeer warm welkom binnen deze muren, waar niemand vreemd is, waar iedereen werelds is!’

Enthousiast riep hij door de zaal, die collectief het gevoel kreeg om te reageren met een matig applaus. Nadat de ongemakkelijke ovatie afzwakte en afgebroken werd, zette hij opnieuw een stap naar beneden op de grote trap.

‘Ik ben degene die u heeft verzocht om af te reizen naar mijn huis en mijn verzoek aan u allen aan te horen. Mijn naam is Luc Maret. Ik ben zeer verheugd om aan ons prachtige banket geen enkele stoel ongevuld te zien staan.’

Hij wees richting de lange tafel. Ter controle keek ik kort rond en constateerde dat inderdaad alle plaatsen aan tafel bezet waren.

‘U heeft waarschijnlijk al gemerkt dat het een vreemde bedoeling aan mensen is hier. Uit alle regionen, landstreken, van alle leeftijden en

met alle bedoelingen. Uiteraard, is dat allemaal onderdeel van dit spektakelstuk.'

Waar zijn stem krachtig en duidend was, kon ik zijn accent niet plaatsnemen. Door zijn naam leek het dat hij Frans was, maar dit was niet terug te horen in zijn tongval. Het was eerder een chique Amerikaans accent, met een vleugje van een andere Europese taal.

'Allen heeft u per brief, telegram, telefoonbericht of middels een ander medium een boodschap ontvangen die niet bepaald specifiek was. Wel, de boodschap was allicht veelbelovend, maar niemand van u kende mij persoonlijk voor ik de boodschap bracht.'

Hij liet een kleine pauze vallen.

'En toch bent u hier, aanwezig, vanavond. Dát, mijn waarde gasten, is exact de bravoure die ik zoek voor dit project. Want dit is niet zomaar een wedstrijd om te aanschouwen wie de beste is.'

Hij nam een diepe hijs van zijn sigaar, die hij eerst weer opnieuw moest aansteken, greep de reling en zette nog een stap naar beneden, waardoor hij met beide voeten op dezelfde trede stond en krachtig kon spreken nadat hij zijn hijs in een grote wolk weer had uitgeblazen.

'Dit zal een van de grootste sociologische experimenten zijn die de moderne wereld heeft gezien. Ziet u, de beste man die mij zojuist aankondigde met zijn gezang en getrommel leeft met een inheemse stam op een eiland in Oceanië. De naam is me alweer ontschoten, evenals de exacte plek. Maar dat doet er niet toe. Deze stam, die uit maximaal tweehonderd leden bestaat, is zo'n kleine vlek op deze wereld dat haast niemand ze kent. En toch, toch is eenieder van u verbonden met deze man. Volgens de theorie die wij met zijn allen in praktijk gaan brengen althans.'

Er viel een korte stilte, waarbij Maret goedkeurend zijn publiek aankeek.

'Maar voor ik in detail tred, zullen we eerst dineren, u zult vast trek hebben na mijn lange introductie. Tast toe.'

Sierlijk wuifde hij met zijn hand waarop er een choreografie van bediening ontsprong. Uit allerhande vernuftig weggewerkte deurtjes in de lambrisering die de muren van de balzaal bekleedde kwamen bedieners in witte rokkostuums met zilveren dienbladen, prachtige flessen en schalen vol petit-fours. De heren in de zwarte kostuums, die de gehele introductiespeech lang netjes achter onze stoelen waren blijven staan, traden naar voren om onze maaltijd in te dekken. In een aaneenschakeling van bewegingen vulde de tafel zich met het diner.

Tegelijkertijd met het in gang zetten van het diner barstte ook het gesprek onder de gasten los. De ruimte vulde zich opnieuw met het geklets van honderd personen. Of negenennegentig om precies te zijn. Ik had er zelf geen behoefte aan. Ik liet mijn blik over de tafel naar het midden van de trap leiden, waar onze gastheer zich op een rustig tempo naar beneden bewoog. Zijn kristalheldere ogen schenen vurig boven een lelijk litteken. Hij leek iedere gast rustig te bekijken en in zich op te nemen. Zijn blonde haren waren in een nette, golvende, beweging achter zijn oren gekamd. Hij had een stompe, kleine, neus. Geconcentreerd ging hij gezicht voor gezicht alle gasten af, tot ik aan de beurt was om door hem geobserveerd te worden. Door het kippenveld dat zich uitstreckte van mijn nek tot mijn onderrug, onderstreepte zijn blik het gevoel dat ik van hem kreeg. Desalniettemin pakte ik de kristallen kelk die zojuist gevuld was met rode wijn, en hief ik het kort zijn richting uit, voor ik me weer terugtrok in de menigte.

Het eten was voortreffelijk. Allerlei heerlijkheden passeerden de revue en ergens tussen de escargots in knoflookboter en *confit de canard* besloot ik, onvrijwillig, een praatje te maken met enkele tafelenoten. Dit om te voorkomen dat ik met de praatgrage beenhouwer te maken kreeg, die net werd afgewimpeld door zijn gesprekspartner. Ik besloot dat als ik moest praten, het niet met hem zou zijn. Ik begon mijn gesprek met degene die schuin tegenover me zat. Een kleine, tengere man die angstig uit zijn ingevallen ogen keek en net als ik weinig sprak. Zijn penibele staat werd onderstreept door de diepe, donkere, groeven die zijn oogkassen van zijn krasse wangen scheidde. Zijn lichaam stond naar het leven dat hij geleden had, of eerder het leven dat zijn lichaam liet lijden, zo bleek uit ons gesprek. Zijn stamboom, aan vaders kant, was van goede huize. Het was een familie van rijke ondernemers en grootgrondbezitters die hun kinderen het mooiste cadeau onder de horizon konden schenken: een toekomst. Dat bracht de vader van mijn door ongeluk doorspekte tafelenoot ertoe om geneeskunde te studeren en dokter te worden. Zijn gebrek aan talent werd rechtgetrokken door de invloed die zijn familie uitoefende in de stad en zo wist hij alsnog een plek te bemachtigen in een gerenommeerd ziekenhuis. Algauw begon de dokter van goede komaf furore te maken in de stad en in de medische wereld. Niet vanwege zijn genezende krachten, zoals de meeste

dokters, maar door zijn diagnosticerende gave. Hij kon exact voorspellen welke van zijn patiënten op het punt stonden om aan tyfus te lijden, enkele weken voor ze het virus daadwerkelijk opliepen. Vanuit alle windstreken trokken paranoïde mensen naar de dokter toe om te horen waarvoor ze vreesden. De curiositeit van dit verhaal wilde dat letterlijk iedere patiënt die zich door deze dokter liet testen ziek werd. Het vreemdste moest echter nog komen: de manier waarop iedereen getest werd. Niet met de wetenschappelijke middelen die de moderniserende wereld te bieden had, maar met twee vingers en de tong van de patiënt. Door aan de textuur en dikte van de tong van een patiënt te voelen kon de dokter vertellen wie er tyfus kreeg en wie niet. Op één enkele dag viel het gehele wonder, inclusief de waas waarin de vader van mijn tafelgenoot leefde, uit elkaar, toen bleek dat de dokter zelf al die tijd de bacterie bij zich droeg. Hij had al die patiënten niet gediagnosticeerd, maar ziek gemaakt. Met schade en schande druipend over zijn naam werd hij op de stoep van het ziekenhuis gezet. Niet veel later stootte ook zijn familie hem af en besloot hij het laatste beetje fortuin dat hij achter de hand had te verdrinken. Het allerlaatste spendeerde hij aan de moeder van mijn tafelgenoot, die in de koude nacht haar lichaam verkocht aan ieder monster met het juiste bedrag op zak. Na zijn korte escapade zwalkte hij nog wat door de stad voor hij van de Brooklynbrug sprong. Negen maanden later zag Bartholomeus Fisher het licht. Een jongen tegen wie het leven zich keerde, nog voor hij zelf kon vechten. Deze wedstrijd was zijn kans om te schitteren, om het tij te keren. Geheel tegen het kleine beetje dat ik van tafel-etiketten afwist in, stak ik mijn hand schuin over de tafel, drukte ik de zijne en wenste ik hem het beste van de wereld. Ik gaf hem toe dat hij het met zijn motivatie vast ver zou schoppen.

Links van mij zat een man die ik ongeveer mijn leeftijd schatte, hij zag er goed verzorgd uit, droeg een overhemd die net was weggestopt in zijn geruite broek en het geheel werd bij elkaar gehouden door bretels in rood-wit-blauwe kleuren. Hij had een gezonde bos zwart haar en een mooi verzorgd snorretje dat omhoog krulde. Hoewel ik nooit een goed gevoel voor stijl heb gehad, schatte ik hem als modieus in. 'Robert Smids, aangenaam.'

Ik stak hem mijn hand toe en het duurde even voordat hij doorhad dat ik het tegen hem had en hij reageerde.

‘Joseph Carnigan, een waar genoegen.’

Zijn accent was zo elitair dat ik er bijna in geloofde dat hij het niet was, ware het niet dat de handdruk werd bezwaard door een klinkend zilverkleurig horloge waarvan een onge oefend oog nog zag dat het een onnoemelijk kostbaar Zwitsers uurwerk omvatte.

‘Insgelijks, waar komt u vandaan?’ vroeg ik hem.

Zijn ogen leken dwars door de werkkleding, die ik nog altijd droeg, heen te branden.

‘Och, u kent het wel. Overal en nergens. Op het moment van Stanford waar ik studeer. En u?’

Vanuit mijn ooghoek zag ik dat de slager nog altijd geen nieuwe gesprekspartner had gevonden, ik besloot mijn interesse net zolang te veinzen tot hij opnieuw in gesprek was, zodat ik in alle rust mijn maaltijd kon nuttigen.

‘Interessant, wat studeert u zoal?’

‘Engelse literatuur, geografie en financiën. U kent het wel.’

De borden van de voorgaande gang werden door de bediening soepel afgenomen.

‘Een beetje, ik lees wel eens wat over deze onderwerpen.’

‘Oh waarlijk?’ De man was verbaasd, en trok zijn linkerwenkbrauw iets op.

‘Jazeker, ik lees erg graag,’ zei ik.

Het was waar, het liefst las ik de hele dag. Ik haalde mijn boeken bij de oude Poolse boekhandelaar Voynich, wiens hart op zo’n goede plek zat dat verkeerde mensen er misbruik van zouden maken, als verkeerde mensen zouden lezen. In moeilijke tijden liet ik me zijn vriendelijkheid verwelkomen en kocht ik boeken tegen een zeer gereduceerde prijs, op de pof, of beide. Als het weer beter ging betaalde ik het volledige bedrag altijd terug. Het bood me een uitvlucht.

Joseph leek ondertussen zijn interesse verschoven te hebben naar een vriendelijke dame die verder weg zat en had zich van me afgewend. De ruwgebolsterde beenhouwer was ook in gesprek verwickeld. Ik liet me, onder toeziend oog van Bartholomeus, weer opnemen door de achtergrond en hield me daar.

In contrast met de rest van het diner liet het dessert een tijdlang op zich wachten. De vloeiende choreografie van de bediening leek stilletjes te zijn afgezwakt tot ze verdween. Alles was weggenomen van tafel, maar er was niets voor teruggezet. Ik keek opnieuw naar het

hoofd van de tafel, waar onze gastheer zich bevond. Hij keek tevreden rond, voor hij één keer in zijn handen klapte. Op zijn commando dimden langzaam de lichten in de balzaal. Het diner had ondertussen de zonsondergang overschreden, waardoor er slechts een kleine sliert maanlicht door de ramen kwam. Het was donker. Bij het dimmen van de lichten ging er een zucht van verrassing door het aanwezige publiek. De witte en felle ronde spot van een schijnwerper ontsprong en gleed door de zaal tot hij stopte aan het hoofd van de tafel, waar de heer Maret ondertussen van zijn stoel was opgestaan en klaarstond met een microfoon in zijn handen. Hij rechte de mouwen van zijn jasje en dofte kort zijn groene vlinderdasje op, terwijl de schijnwerper hem allang gevonden had. Dit was een man die respect afdwong door het meest kostbare van anderen af te pakken: hun tijd. Hij deed de dingen wanneer het voor hem tijd was, en niet anders. Honderd individuen hadden hun ogen op zijn lippen gebrand, wachtend tot hij ze zou openen. Maret nam een slok van zijn drankje, schraapte zijn keel en begon te spreken.

'Er is slechts een ding dat ik weet over mensen en dat is dat ik helemaal niets van ze weet. Geachte aanwezigen, voor wij deze avond aanschoven aan deze prachtig gedekte tafel om te genieten van deze spijs kenden wij elkaar evenmin als dat ik de vrouw ken waarmee ik de afgelopen tien jaar het bed heb gedeeld. Uw, en haar, gevoelens, gedachten, dromen, wensen, angsten en begeerten zijn voor mij volledig ontgonnen terrein. Voor eenieder. De faux-wetenschap die zich psychologie noemt staat aan de vooravond van grote doorbraken, maar ik noem het giswerk. De mens functioneert alleen namelijk niet. Het is een leeg schip van ongegrond gissen en met gevoelens doorspekte redevoeringen. En ik heb me daarbij neergelegd. Ik heb me erbij neergelegd dat geen enkel mens andere mensen kent. Of daadwerkelijk iets weet. Geen enkel individu, althans. Individueel bent eenieder van u niets waard. Ikzelf evenmin. Zonder alle werknemers die zich inzetten voor mijn consorten was ik nu nog altijd die arme jongen uit een slechte Parijse buurt. Zonder de bediening en keukenstaf hadden we zojuist geen prachtig diner genuttigd. Alleen zijn we niets, maar samen, geachte aanwezigen, samen zijn we alles. Of nog belangrijker. Samen kunnen we alles!'

Hij liet een dramatische stilte vallen. De aandacht van alle aanwezigen was zo gespannen dat er bijna geen ruimte voor lucht was.

‘Vandaar dat ik u bijeengebracht heb, tenminste één persoon, uit iedere windhoek en afkomstig van iedere stand die welke maatschappij ter wereld dan ook te bieden heeft. Tezamen zult u voor mij op zoek moeten gaan naar iets, of liever, naar iemand. U zal dit niet zomaar doen. U zal dit doen in het kader van een experiment. Ik verklaar me nader.’

Luc Maret begon langzaam op en neer te lopen langs het hoofd van de tafel terwijl hij zijn verhaal verder uiteenzette.

‘Een aantal jaar geleden stuitte ik op de vertaling van een verhalenbundel uit Hongarije, *Alles is Anders* genaamd. Hierin sprak een specifiek verhaal mij aan. De korte epos trof mij zozeer dat ik er vanaf dat moment de helft van mijn dagen en nachten aan besteedde. Daarop besloot ik deze wedstrijd uit te zetten. In het verhaal stelt de schrijver dat de mensheid een groot netwerk is en iedereen door maximaal vijf personen met elkaar verbonden is. Dus: u kent iemand, die kent iemand, die kent iemand, die kent iemand en die kent mij, simpel gezegd. Zo bent u ook verbonden met de inheemse man, die mij feestelijk aankondigde aan het begin van de avond. Wel, ik geloof al dat de mens een netwerk van intelligentie is en we samen beter weten en meer vinden dan alleen. Nu gaan we erachter komen hoe nauw we als mensheid daadwerkelijk verbonden zijn. U gaat deze theorie testen en zoeken naar de persoon die mijn gedachten de andere helft van alle dagen en nachten bezigt. De regels zijn simpel. U heeft maximaal vijf tussenpersonen om de persoon in kwestie te vinden. De eerste persoon kiest u uit, dit kan iedereen zijn. Vanaf dat moment bent u overgeleverd aan degene die zij aan u voorstellen. U bezegelt iedere kennismaking met een handdruk. Eenieder van u krijgt nog een klein reglementenboekje. En, misschien belangrijker, er zal met iedere persoon iemand meereizen. Voor het gemak noemen we hem de spelmeester. Hij heeft een chequeboekje bij om al uw kosten te dekken, een fototoestel en andere waren om uw reis te documenteren en heeft de bevoegdheid om te vertellen wanneer u heeft verloren. Of gewonnen uiteraard.’

Zijn stem galmde door alles heen, inclusief de voetstappen van de bediening die zojuist uit hun verdwijning waren teruggekeerd. Voor iedereen's neus werd een klein boekje neergelegd en daarnaast een bruin kartonnen doosje met een turquoise strik in de vorm van een bloem, als een presentje.

'Deze spelmeester zal u vergezellen op al uw avonturen. Om het experiment zo eerlijk mogelijk te houden, heb ik de spelmeesters er strikt op gewezen dat ze tijdens de gehele reis niet met u mogen communiceren. De spelmeester zal iedere handdruk met een foto bezegelen en regelmatig contact onderhouden met mij, het thuisfront. Welnu, ik zal u niet langer ophouden. Bedankt voor uw deelname. Ik wens u een prettige voortgang. Zoals u ziet is het dessert gemakkelijk verpakt om mee te nemen, ik wilde u de eminente afsluiter van deze superbe spijs niet ontnemen.'

Luc sloeg zijn ogen kort en gronde. Zijn imponerende toon verzwakte toen hij verderging.

'U zult op zoek gaan naar Amélie Reverdin, geboren op 12 oktober 1896 te Ieper, België. Degene die haar het eerst vindt, met tussenkomst van slechts vijf tussenschakels, wint een miljoen dollar. U verliest als u haar niet als eerste binnen vijf tussenpersonen vindt. U verliest als de persoon waar u, door een andere tussenschakel aan wordt voorgesteld, dood of vermist is. Tot slot verliest u als u zich niet redelijk gedraagt, hier zal de spelmeester over beslissen. Om de competitie te winnen, dient u haar als eerste de groeten te doen van de Kersendief. Ik wens u allen de vijf interessantste handdrukken die u zich maar kunt bedenken toe.'

Een dramatische stilte slokte de gehele ruimte op. Iedereen leek klaar in startblokken te zitten, wachtend op een startsein dat zou komen. Men wist alleen nog niet wanneer. Om me heen kon ik de gespannen getrokken onderlippen, van focus samengeknepen ogen en trillende benen nog door het donker waarnemen. De heer Maret keek een laatste keer de ruimte rond, voor hij zijn laatste woorden sprak, zich omdraaide en onder het rumoer van de ontstane chaos rustig terug de trap omhoog op liep.

'Het experiment is begonnen.'

Bijna gelijktijdig met het aanschieten van de lichten in de balzaal stoven de deelnemers alle kanten uit. Langs alle muren waren er deuren opengezwaaid en naarstig begaf iedereen zich, al dan niet ten koste van anderen, richting de dichtstbijzijnde uitgang. Ik zag hoe Bartholomeus onder andere een rondvliegende stoel tegen zich gesmeten kreeg en daarop verdween om onder de tafel te schuilen. Ik zou zeggen dat iemand zoals hij, waar het leven meer naar had gegooid dan een enkele stoel, beter met deze situatie zou kunnen omspringen. Mijn andere buurman daarentegen vocht zich als een

agressieve haan in een hoenderhok naar de uitgang en duldde geen enkele vorm van obstructie. Op een bepaald moment dacht ik in de chaotische massa van richting de krappe uitgangen bewegende mensen te zien hoe hij een jongedame aan haar haren naar achter trok om er langs te kunnen. Het rumoer galmde om me heen. Ik besloot te blijven zitten. Later in mijn leven, ergens tussen dat hectische moment in die balzaal en het moment dat ik deze memoires schrijf, leerde ik dat er drie manieren zijn waarop men op paniek reageert. Vechten, vluchten of bevriezen. Vechten is wat mijn buurman Joseph overduidelijk deed. Zijn bravoure bracht hem ertoe anderen aan de kant te duwen en zich als eerste een weg naar de uitgang te banen. Zo was hij opgevoed, met het idee van de wetten van de rimboe. Waar sommigen in die tijd trachtten om de maatschappij in een daadwerkelijke samenleving te veranderen, hielden de velen vermogenden van de wereld nog altijd conservatief vast aan het idee dat de sterksten altijd zouden winnen. Tijdens mijn avonturen in de vele boeken die ik van meneer Voynich tegen gereduceerd tarief kocht, kwam ik erachter dat dit echter het meest foutief gefraseerde citaat van de evolutietheorie was. Het was geen overleven van de sterksten, maar van degene die zich het best konden aanpassen, volgens de wetenschapper Darwin althans. Een subtiel verschil dat nog niet veel mensen begrepen. Vluchten is wat de sukkelige Bartholomeus deed en waarschijnlijk zijn hele leven al gedaan had. Voor een verleden dat hem al achterna zat voor hij aan een toekomst kon denken. Ik had medelijden met hem. Pas toen het rumoer compleet uitgedoofd was en de laatste brommende auto in de verte verdween, kroop hij terug onder de tafel vandaan. Hij keek me aan, knikte kort, en stuntelde zich een weg naar de dichtstbijzijnde uitgang. Bevriezen is wat ik deed en wat, terugblikkend, op dat moment, ook het beste bij mijn leven paste. Mijn leven had al een tijd op pauze gestaan, vanaf het moment dat ik als kleine knul voet aan wal zette in deze nieuwe wereld, was ik niet meer mezelf geweest. Ik zat vast in hetgeen ik achtergelaten had op de Antwerpse kade. Daarom kon ik voorman Paolo en zijn misère lezen. Sinds ik in New York aangekomen was stond ik stil, liet ik mijn leven meedeinen met de stroming en liet ik me op elke willekeurige plek de kade opslingeren. Ook nu, bleef ik als genageld op mijn stoel zitten. Tot ver nadat iedereen verdwenen was. Tot ver nadat alle restanten van het feestelijke diner afgeruimd en schoongemaakt waren en ik in mijn eentje in de donkere, schone,

balzaal overbleef. Ik bleef de hele nacht op de bewuste stoel zitten waar ik eerder op de avond plaatsgenomen had en las het reglementenboekje van de competitie meerdere malen door. Er stond niets bijzonders in, het was slechts een iets gedetailleerdere versie van dat wat de heer Maret al had verteld. Het soort boekje waar op terug gewezen kon worden waar nodig. Ik bleef nog langer zitten, zonder doel. Ik overpeinsde mijn eerste stap. Met wie ik als eerste contact zou opnemen om te beginnen aan de competitie? Ik bleef zitten tot de zon zich door de ramen hoog in de balzaal manifesteerde en de leegte van de ruimte onderstreepte door haar stralen over de vloer uit te spreiden. Ik schraapte mijn keel, zette mijn handen schrap op de tafel, duwde mijzelf inclusief stoel naar achteren en stond op om richting de uitgang te lopen. Ik had het begin van een plan in mijn achterzak en een miljoen dollar voor ogen. Ik liep fier door de eerste gang, linksaf, precies zoals ik binnen was gekomen en zag dat de grote voordeur richting het bordes dicht was. Met ferme pas liep ik op de deur af, tot ik plots werd onderbroken door iemand die mij op mijn schouder tikte.

Hij was klein, breed gezet, had een glad voorhoofd onder een uitgedund bosje zwart haar en was geheel in, een iets te krap, kostuum gestoken. Een kleine, rechte snor bedekte het stuk huid tussen zijn bovenlip en neus met rechte zwarte haartjes. In zijn handen hield hij een bolhoed en een leren aktetas. De hoed hield hij respectvol laag. Hij zei niets nadat hij mij aangetikt had en keek me slechts afwachtend aan.

‘Goedemorgen,’ zei ik twijfelachtig.

Nog steeds kreeg ik geen reactie.

‘Kan ik iets voor u betekenen?’

Opnieuw kwam er geen tegengeluid van de man. Ik bestudeerde hem nogmaals voor het me plots daagde dat dit waarschijnlijk de persoon was die mijn reis zou volgen. De persoon die mijn avonturen zou vastleggen, zou controleren of ik me aan de regels hield. Hij had het chequeboekje dat alles zou bekostigen en hij mocht in het belang van het experiment geen woord reppen. Dat zouden we nog wel eens zien, bedacht ik me met kinderlijke hoogmoed. Ik zou hem ergens vast wel aan het praten krijgen. Ik stak hem mijn hand toe en hij reageerde met een onbestendige blik.

‘Kom op,’ zei ik, ‘u mag toch zeker wel hoffelijk zijn en mij een hand ter

kennismaking geven?’

Hij stak me aarzelend zijn hand toe.

‘Ik ben Robert, hoe heet u? Mag u dat zeggen, of wellicht opschrijven?’

Mijn aanstaande reisgenoot keek verward en haalde kort zijn schouders op.

‘Prima, kunt u wel knikken zodra ik uw naam correct geraden heb?’ vroeg ik.

Opnieuw haalde hij kort zijn schouders op.

‘Zullen we afspreken dat u knikt als ik uw naam correct raad?’ stelde ik voor.

Hij knikte langzaam ja.

‘George? Paul? John? Luke? Gerald?’

Geen enkele naam die ik noemde gaf de gewenste reactie. Na er nog een aantal benoemd te hebben besloot ik het voor dat moment op te geven.

‘Kom, laten we gaan,’ zei ik.